

Jutlus Tallinna Peeteli kirikus P, 07.07.19 kell 11.00, 3. pühapäev post Trinitatis

Lektsioonid: Js 57:15–19; 1Pt 5:5–11

Pihikõne: Jk 1:19

Jutlus: Lk 15:1–10

Laulud: 214 (1–5); 323 (1–4); 229 (1–3); 268 (1–4)

Aga kõik tõlnerid ja patused lähenesid Jeesusele teda kuulama. Ja variserid ja kirjatundjad nurisesid, öeldes: „Tema võtab vastu patuseid ja sööb koos nendega!” Siis ta rääkis neile selle tähendamissõna: „Missugune inimene teie seast, kui tal on sada lammast ja ta ühe neist kaotab, ei jäta neid üheksatkümmend üheksat kõrbe ega lähe kadunule järele, kuni ta tema leiab? Ja kui ta on tema leidnud, siis ta võtab tema rõõmuga oma õlgadele ja kutsub koju jõudes kokku sõbrad ja naabrid, öeldes neile: „Rõõmustage koos minuga, sest ma olen leidnud oma kadunud lamba!” Ma ütlen teile, nõnda on taevast ühe meeltparandanud patuse pärast rohkem rõõmu kui üheksakümne üheksa õige pärast, kellele ei ole vaja meeleparandust. Või milline naine, kellel on kümme drahmi ja kui ta ühe drahmi on ära kaotanud, ei läida lampi ega pühi maja ega otsi hoolega, kuni ta selle leiab? Ja kui ta selle on leidnud, kutsub ta kokku sõbrad ja naabrid, öeldes: „Rõõmustage koos minuga, sest ma olen leidnud oma drahmi, mille kaotasin!” Nõnda, ma ütlen teile, tõuseb rõõm Jumala inglite ees ühe patuse pärast, kes meelt parandab.”

Lk 15, millest meie tänane kirjakoht pärineb, algab viitega, kellele Jeesus kuulnud tähendamissõnad jutustab. Need on tõlnerid ja patused.

Tegelikult jutustab Jeesus tõlneritele ja patustele kokku kolm tähendamissõna: kahele kuuldule lisandub 15. peatükis veel kuulud tähendamissõna kadunud pojast. Meenutan seda paari sõnaga.

Ühel isal oli kaks poega. Noorem läks oma pärandusosaga võõrsile ja käis lootusetult alla, vanem jäi isa juurde teenima. Nooremal oli kitsas käes ja ta otsustas isa juurde tagasi pöörduda, et olla vähemalt üks ta sulastest – ta nimelt ei lootnudki, et isa teda pärast sellist häbi enam pojana võtaks.

Isa aga, nähes kaugelt poega tulemas, jookseb talle vastu, laseb korraldada suure peo ja kohtleb poega nagu aukülast. Vanem vend on selle kõige pärast isa peale väga pahane, kuid isa ütleb talle: „Poeg, sina oled alati minu juures, ja kõik, mis on minu, on sinu oma. Nüüd aga oli tarvis pidutseda ja rõõmutseda, sest see su vend oli surnud ja on jälle saanud elavaks, ning oli kadunud ja on leitud.”

Kõigil kolmel tähendamissõnal on niisiis sama adressaat ja seepärast on nad ka teema poolest sarnased. Nimelt kõnelevad kõik rõõmust, mis on taevast meelt parandanud patuse pärast.

Hüppan aga nüüd kõigi kolme tähendamissõna lõppu, et seostada neid sündmustega, millele kõik neil päevil kaasa elame – juubelilaulu- ja tantsupeoga. Nii 100. lamba leidnud mees, 10. drahmiraaha leidnud naine kui kadunud poja leidnud isa korraldavad rõõmupeo. Kutsutakse kokku lähedased, sõbrad ja naabrid ning asutakse rõõmsat sündmust tähistama. Kadunud poja loos mainitakse lausa pillimängu ja tantsulaule.

Eks ole ka neil päevil Tallinna kokku tulnud eesti rahva liikmed (väiksearvulise eesti rahva puhul võib isegi öelda, et kaugelt või lähemalt sugulased), nende sõbrad ja naabrid, et üheskoos rõõmsasti pidutseda.

Mille tõttu siis pidutsetakse? Põhjusi on mitu.

Esmalt – ja seda on nii eelmisel, EV 100. juubeli aastal, käesoleval, Eesti Vabadussõja võiduka lõpu 100. aastapäeval kui ka üldlaulupeo 150. juubeliaastal palju rõhutatud – pidutsetakse sellepärast, et eesti rahvas on üldse sündinud, võidelnud kätte oma riigi ja püsima jäänud.

Teiseks on üldlaulupidu teatavasti üks tähtsamaid – kui mitte kõige tähtsam – rahva ühtsuse väljendus. Mis hoiab eestlasi paremini koos kui iga 5 aasta järel toimuv üldlaulu- ja tantsupidu?! Mina küll ei tea.

Kolmandaks on üldlaulu- ja tantsupidu kultuuriinimeste pidu: see on paljude harrastus- (ja koguni kutseliste muusikute, kui mõtleme nt laulupeoheliloojate ja -dirigentide peale) ning tantsijate võimalus oma tegevusele eesmärk leida ja vääristada nõnda oma elu.

Kindlasti leidub põhjusi pidutseda veelgi. Kuid mõtleme nüüd korra, miks pidutseti Jeesuse

tähendamissõnades. Sellepärast, et midagi, mis oli kadunud, leiti üles. Ja ei leitud lihtsalt niisama, vaid leiti üles Jumala riigi jaoks. Jumal ise leidis talle kadunud inimese või inimesed üles! Teisisõnu, pidutseti seetõttu, et inimesed pääsesid patust, surmast ja kuradist ning jõudsid tagasi osadusse Looja Jumalaga!

Meie üldlaulu- ja tantsupeod on toredad asjad ning tore on koos pidutseda. Kuid üks pidutsemine on vaid siis viimselt õige, kui see sisaldab tänu Jumalale selle eest, et asjad on hästi läinud. Muidu võib asi lõppeda nii nagu jutustatakse 2Ms 32. peatükis, kus rahvas unustas oma Jumala, tantsis ümber kuldvasika ja pälvis sellega Jumala viha.

150 aastat tagasi pidutseti sellepärast, et oli möödunud 50 aastat pärisorjuse kaotamisest Liivimaal. Niisiis, pidutseti vabaduse pärast. Ent see vabadus polnud mitte kätte võideldud, vaid saadud. Võib öelda, et see oli Jumala kingitus eesti rahvale. Ja seda mõistis tollane peo eestvedaja papa Jannsen väga hästi. Seepärast algas laulupidu tänujumalateenistusega ja vaimulike lauludega.

Niisiis on meie üldlaulupeod alanud õigelt alusel. Ja küllap seetõttu ongi nad nii kaua vastu pidanud ning muutunud – tsiteerides Lennart Merit – eestlaste südameasjaks.

Meie kõnealused Jeesuse kolm tähendamissõna on meie rahvale tähenduslikud. Hea karjane läks otsima ühte kadunud lammast ehk ühte sajandikku oma sajapealisest lambakarjast. Eesti rahvast oli 19. sajandil alla miljoni ja maailma rahvastik hakkas lähenema ühele miljardile. Seega moodustas eesti rahvas 19. sajandil maailma rahvastikust ühe tuhandiku.

Oleme ikka imestanud, kuidas niisugune rahvakilluke ikkagi rahvuseks sai ja oma identiteedi leidis, koguni oma riigi kätte võitles. Lugu heast karjasest, kes läks tagasi tooma ühte sajast (miks mitte ühte tuhandest) lambast, annab meile ilusa vastuse. Jumal lihtsalt halastas meie rahva peale.

Tähendamissõnas on öeldud, et karjane võttis leitud lamba oma õlgadele. Miks? Eks ikka selle tõttu, et lammas oli karjast eemaloleku tõttu hirmunud ja kurnatud. Ka eesti rahvas oli ju 19. sajandil veel orjatööst hirmunud ja kurnatud. Oli tarvis Head Karjast, kes ta leiaks ja õlgadele tõstaks.

Teises tähendamissõnas on öeldud, et naine leidis üles oma kümne drahmiraha hulga kadunud münti. 2011. aasta rahvaloenduse andmeil on Eestis u 10% luterlasi. Selline vähenemine võrreldes EV I iseseisvusajaga, mil luterlasi oli u 80%, tekitab muret kiriku sees ja peavangutamist ühiskonnas. Ent kui luterlased tulevad ja kuulavad Jeesust nagu tõlnerid ja patused seda meie kirjakohtas tegid, siis otsib Jumal neid pimedas koojas niikaua, kuni ta nad leiab. Ei tohi lihtsalt jääda oma ajaloolist tähtsust taga igatsema, vaid tuleb, nagu öeldud, kuulata, mida Jeesusel öelda on. Küllap siis münti otsivale ja kivipõrandat pühkivale Jumalale ka vastu kõlisetakse!

Kadunud poja tähendamissõnas leiab isa oma kahest pojast ühe. Juba mainitud 2011. aasta rahvaloenduse järgi on Eestis u 50% mittereligioosideid inimesi ehk neid, keda religioon ei huvita. Võib-olla on see pool Eesti rahvastikust, kes on oma Jumala juurest eemale läinud, hoopis teel samasse punkti, kuhu kord jõudis ka kadunud poeg? Kui see tõesti nii on, siis on ju veel lootust, et asi paraneb.

Lihtsalt need eestimaalased, kelle jaoks religioon midagi tähendab, sh kristlased ja nende hulgas luterlased, et tohi hakata arvama, et neil on Jumala riigis mingeid õigusi – nagu kadunud poja loos vanemal vennal. Jumal võib Aabrahamile lapsi äratada ka kividest, saati siis lihast ja luust inimestest.

Jeesus oma tähendamissõnades hoiatab neid, kes on oma kohas Jumala riigis juba kindlad. Ehk siis neid, keda võib võtta karjase 99 lamba, naise 9 drahmiraha või isa vanema pojana. Esimesed võivad jääda viimasteks ja viimased saada esimesteks.

Nõnda on hirmule ja kurnatusele, teisest küljest petlikule enesekindlusele vaid üks lahendus: Jeesus Kristuse sõna kuulamine, selle otsimine ja selle järgi elamine.

Tagasi tulles meie pidupäevade juurde, mille viimane suurüritus algab paari tunni pärast Tallinna lauluväljakul, tuleb öelda, et tänavu on eesti rahva tants ja laul otsinud ning loodetavasti ka leidnud õige aluse. Laulupeoüritused on alanud enne jaanipäeva Tartus, kus peeti suurejooneline avajumalateenistus samas paigas nagu 150. aastat tagasi, lauldi palju vaimulikke laule ja austati sellega Jumalat.

Läbi Eesti valdade ja linnade liikuvat laulu- ja tantsupeotuld on paljudes kohtades teele saatnud

vaimulikud.

Jumalat pole unustatud ka neil päevil Tallinnas. Reedel võisid kõik soovijad osa saada hilisõhtusest Taizé-palvusest Tallinna Jaani kirikus. Ning tunnustada tuleb laulu- ja tantsupeo korraldajaid, kes ei asetanud tänasele Kristuse ülestõusmispäeva ennelõunale mitte ühtegi üritust, lubades Tallinna ja Eestimaa kirikutes rahulikult Issanda hingamispäeva pühitseda.

Lõpetuseks kordan veel: täna kõne all olnud kolm Jeesuse tähendamissõna olid mõeldud lohutuseks tõlnereile ja patustele. Jumal ei jäta maha mitte kedagi, kes on Temast kas meelega või kogemata kaugemale läinud. Ta tuleb otsima lammast, pühib münti otsides pimedat koda ja jookseb vastu näljasele ja tülpinud pojale. Me keegi ei tohi arvata, et meie ei osutu selleks kadunud lambaks, mündiks või pojaks. See võib juhtuda meie kõigiga.

Ent kui Jumal meid üles leiab, siis pole arukas hakata tõrkuma ja lootma veel omaenese nõdra jõu peale. Kui aga nii läheb, siis jätkub Jumalal küllalt kannatust, et ära oodata, kuni see petlik iseteadvus otsa saab.

Ärgem kaotagem lootust! Küll Jumal leiab kord meidki ja ütleb meile nagu kuivanud käega inimesele Mt 12:13: „Siruta oma käsi!“ Ning kui me teda usume, siis suudame oma käe sirutada ja terveks saada.

Aamen.